

Tampereen keskustan rakennettu kulttuuriympäristö 2012 -selvityksen liite 2. **Modernin rakennuskulttuurin kohteet** esittelee 15 arvokasta modernin rakennuskulttuurin kohdetta vuosilta 1945-1992, kunkin erillisenä aluekorttinaan. Luetteloon valitut kohteet täydentävät Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998 -selvityksen luetteloa.

Korttien ensimmäisellä sivulla, kohdassa **valintaperuste** luonnehditaan lyhyesti kyseisen kohteen ne keskeiset valintaperusteet, joiden perusteella kohde on valittu Modernin rakennuskulttuurin kohteeksi.

Lisäksi ensimmäisen sivun yläosassa kerrotaan kohteen rakennusvuosi, suunnittelija/suunnittelijat sekä sijaintitiedot osoitteen muodossa sekä kaupunginosan, korttelin ja tontin numeron avulla.

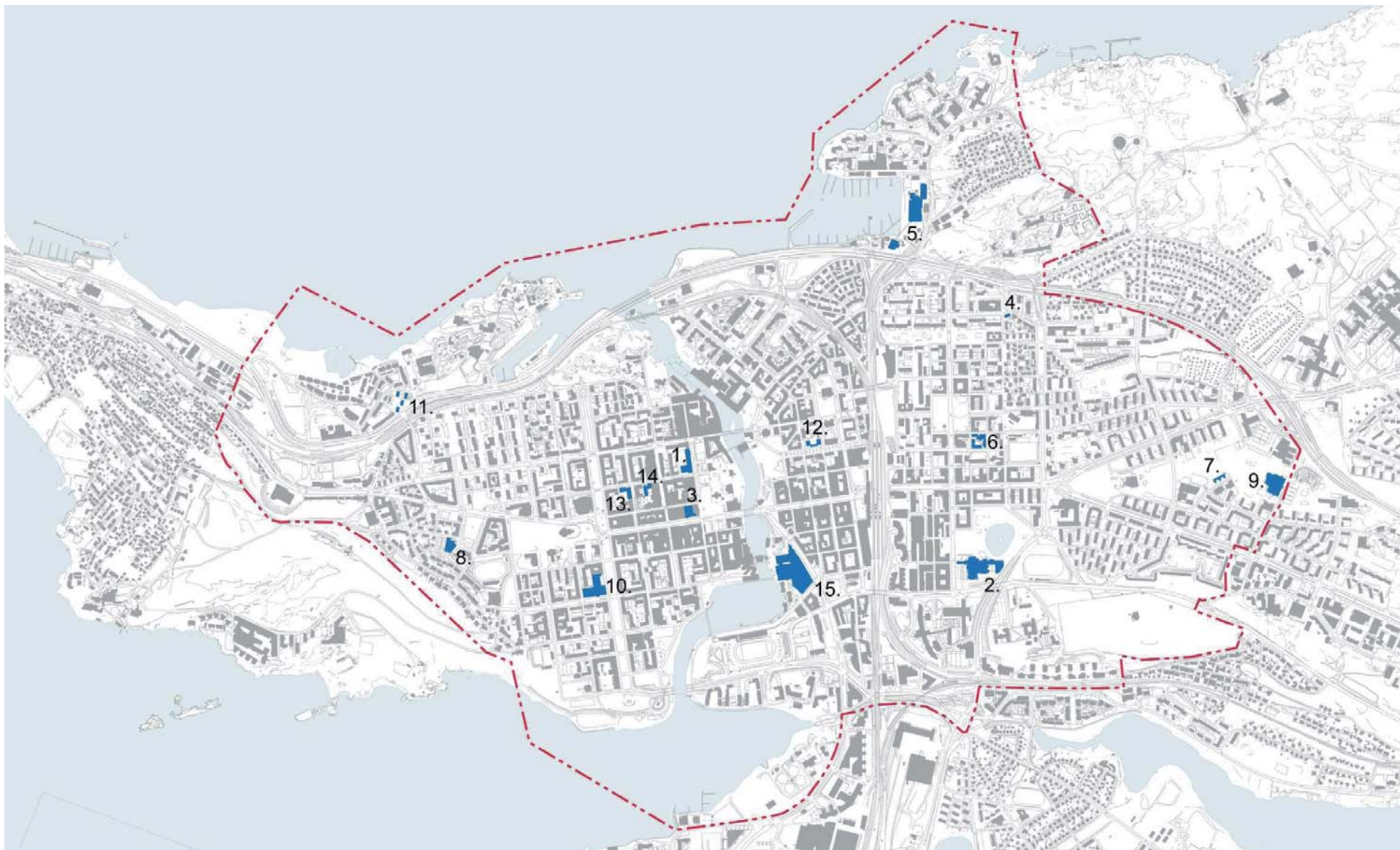
Kortin ensimmäisellä sivulla on kohdetta ympäristöineen kuvaava kartta ja viistoilmakuva sekä pieni kartta, joka osoittaa kohteen sijoittumisen raportin tarkastelualueella.

Toisella sivulla on aluetta käsittelevä teksti sekä kuva kohteesta.

Modernin rakennuskulttuurin kohteet 2012

1. Kaupungin virastotalo
2. Tampere-talo
3. Kauppa-Häme
4. As.Oy Terästammela
5. Naistenlahden voimalaitos
6. Vellamon kortteli
7. Kalevan ateljeetalo
8. Konservatorio
9. Kalevan uimahalli
10. Tampereen työväen teatteri
11. As. Oy Näsikartano
12. As.Oy Rongan tornit
13. Puutarhakadun liiketalo
14. Tampereen vapaakirkko
15. Koskikeskus ja Ilves

Liite 2. Modernin rakennuskulttuurin kohteet

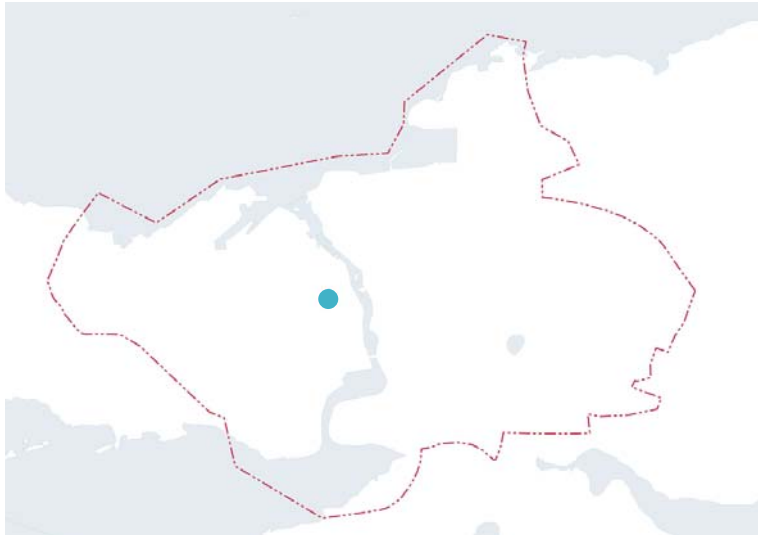

Nro 1. Kaupungin virastotalo

Valintaperuste: Keskustorin pohjoisosaa rajaava tyylipuhdas modernistinen hallintorakennus

Rakennusvuosi: 1967, 1975. **Suunnittelija:** Aarne Ervi

Sijaintitiedot: Aleksis Kiven katu 14-16 (Tammerkoski II, 102-11-25)

Nro 1. Kaupungin virastotalo

Virastotalon ensimmäinen rakennusvaihe valmistui Keskustorin laidalle vuonna 1967 ja sen pohjoispuolelle mm. valtuustosalin sisältävä laajennusosa vuonna 1975. Virastotalo sijaitsee keskeisellä paikalla rajaten vaalealla fasadillaan Keskustoria. Virastotalon on suunnitellut maailmankuulu arkkitehti Aarne Ervi, jonka käsialaa on mm. Tapiolan keskusta. Keskustorin tuntumassa, Raatihuoneen takana, sijaitsee myös toinen Ervin suunnittelema rakennus, ns. Kauppa-Hämeen talo.

Virastotalon eri rakennusvaiheet eivät erotu toisistaan juurikaan, vaan massoittelu, aukotus ja julkisivumateriaalit jatkuvat yhtenäisinä koko toria rajaavan julkisivun matkan. Virastotalon perusratkaisu on ilmeeltään tavanomainen toimistotalo. Julkisen rakennuksen luonne ilmenee katutason ratkaisuissa: pilarikäytävässä ja suuri-ikkunaisissa aulatiloissa. Ne ilmentävät rakennusajankohdan ihanteita: poliittisen päätöksenteon on haluttu näyttäytyvän kaupunkilaisille demokraattisena, läpinäkyvänä ja helposti lähestyttävänä.

Omaleimaisuutta ja hallintorakennuksen tuntua julkisivuun on tuotu korostamalla valtuustosalia muusta julkisivujäsentelystä poikkeavana ulokkeena. Valtuustosalin sisustus on säilyttänyt hyvin alkuperäisen ilmeensä. Sen vaikuttavimpia piirteitä ovat upea näkymä kaupungin ylle sekä Birger Kaipiaisen keraaminen Orvokkimeriteos. Teos valmistui vuoden 1967 maailmannäyttelyyn Montrealiin ja sijoitettiin sen jälkeen Tampereen yliopiston portaikkoon ja vasta myöhemmin nykyiselle paikalleen valtuustosaliin.

Virastotalon naapurina sen pohjoispuolella sijaitsee monumentaalinen 1950-luvun asuinkerrostalo, Tekstiliiteollisuuden Työnantajaliiton talo (eli Lumpullinna tai Rättilinna), jolla on kaupunkikuvallista arvoa erityisesti Satakunnankadun rajaajana. Muut virastotalon korttelin rakennukset ovat melko tavanomaisia asuin- ja toimistorakennuksia 1950- ja 1970-luvuilta.

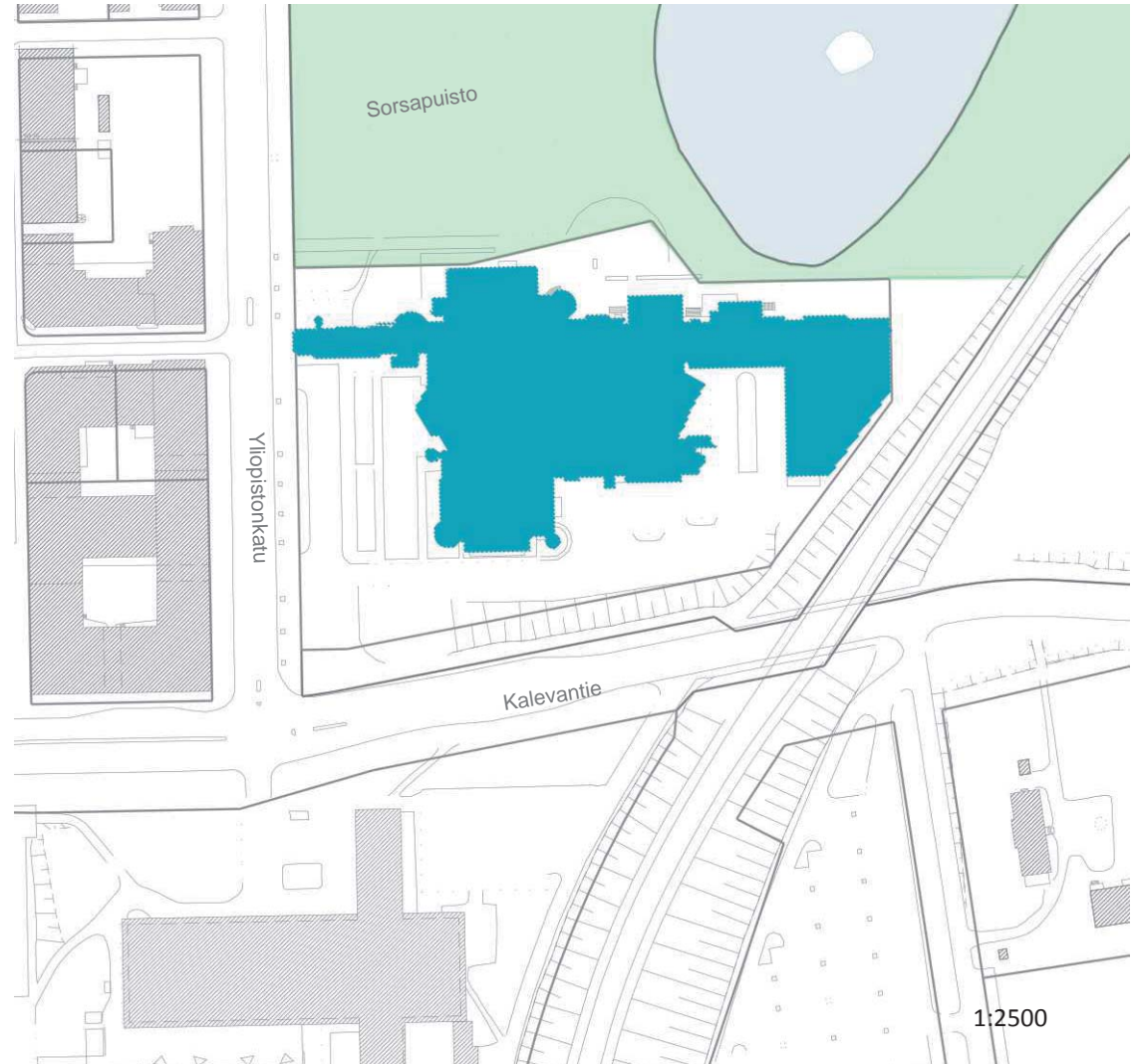
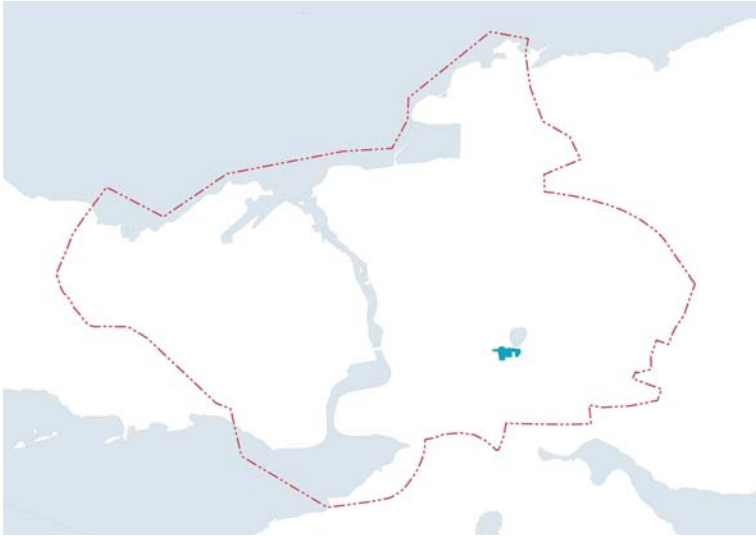

Nro 2. Tampere-talo

Valintaperuste: Postmoderni, monumentaalinen kulttuurirakennus Sorsapuistossa

Rakennusvuosi: 1990. **Suunnittelijat:** Sakari Aartelo, Esa Piironen

Sijaintitiedot: Yliopistonkatu 55 (Tulli XVII, 117-316-2)

Nro 2. Tampere-talo

Tampere-talo rakennettiin Sorsapuiston laidalla sijaitsevalle tontille, jossa vuosina 1964-74 sijaitsi Tampereen eläintarha alun perin teurastamona palvelleessa rakennuskokonaisuudessa.

Tampereen kaupunki järjesti vuonna 1983 arkkitehtuurikilpailun konsertti- ja kongressitalon saamiseksi kaupunkiin. Kilpailun voitti työryhmä Sakari Aartelo ja Esa Piironen.

Pohjoismaiden suurin konsertti- ja konferenssikeskus Tampere-talo valmistui vuonna 1990. Sen arkkitehtuuri edustaa postmodernismia ja on niin muodonannoltaan kuin materiaalivalinnoiltaanakin moni-ilmeistä. Käytettyjen materiaalien paljous korostaa tätä monimuotoisuuden vaikutelmaa. Huomattavin julkisivumateriaali on kaakelilaatta, jota on käytetty erikokoisina ja -sävyisinä, niin että julkisivuun muodostuu erilaisia kenttiä ja raidoitusta.

Salien lämpiöt ovat lasivitriinejä, jotka avautuvat Sorsapuistoon. Aktiivinen yhteys puistoon, aulat ja salien sisäarkkitehtuuri ovatkin rakennuksen onnistuneimpia ominaisuuksia.

Tampere-talo muodostaa kaupunkikuvallisen monumenttiparin Kalevankadun vastakkaisella puolella sijaitsevalle Tampereen yliopiston päärakennukselle. Rakennuksia yhdistävät julkinen luonne ja vaalea väri, mutta muodonannoltaan ja arkkitehtonisilta tehokeinoiltaan ne ovat hyvin erilaisia.

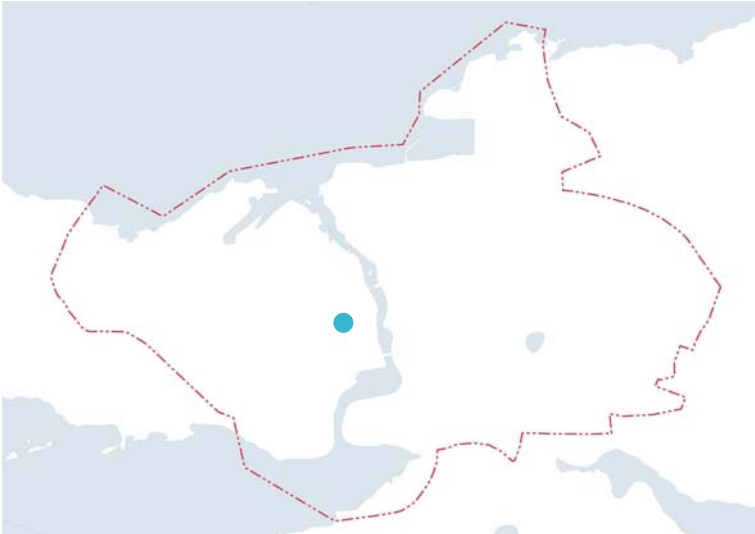

Nro 3. Kauppa-Häme

Valintaperuste: Tunnetun suunnittelijan tyylipuhdas modernistinen työ ja ajalle tyyppillistä liikerakentamisen arkkitehtuuria

Rakennusvuosi: 1965. **Suunnittelija:** Aarne Ervi

Sijaintitiedot: Hämeenkatu 16, Kauppakatu 1 (Tammerkoski II, 102-9-11)

Nro 3. Kauppa-Häme

Aarne Ervi suunnitteli 1960-luvun alussa Tampereen Raatihuoneen restauroinnin ja laajennuksen. Hän sai suunniteltavakseen samalle tontille myös Kauppa-Hämeen talon, joka sijoittuu Raatihuoneen taakse Kauppakadun ja Hämeenkadun väliin.

Arkkitehtuuriltaan pelkistetty Kauppa-Hämeen liike- ja toimistorakennus korostaa raatihuoneen asemaa kaupunkikuvassa. Kaksikerroksinen massa raatihuoneen takana jättää tilaa arvorakennukselle ja sen takana nouseva 7-kerroksinen massa muodostaa raatihuoneelle pelkistetyn taustan.

Vuonna 1967 Ervi sai suunniteltavakseen vielä uuden kaupungin virastotalon sekä laajennuksen siihen vuonna 1975.

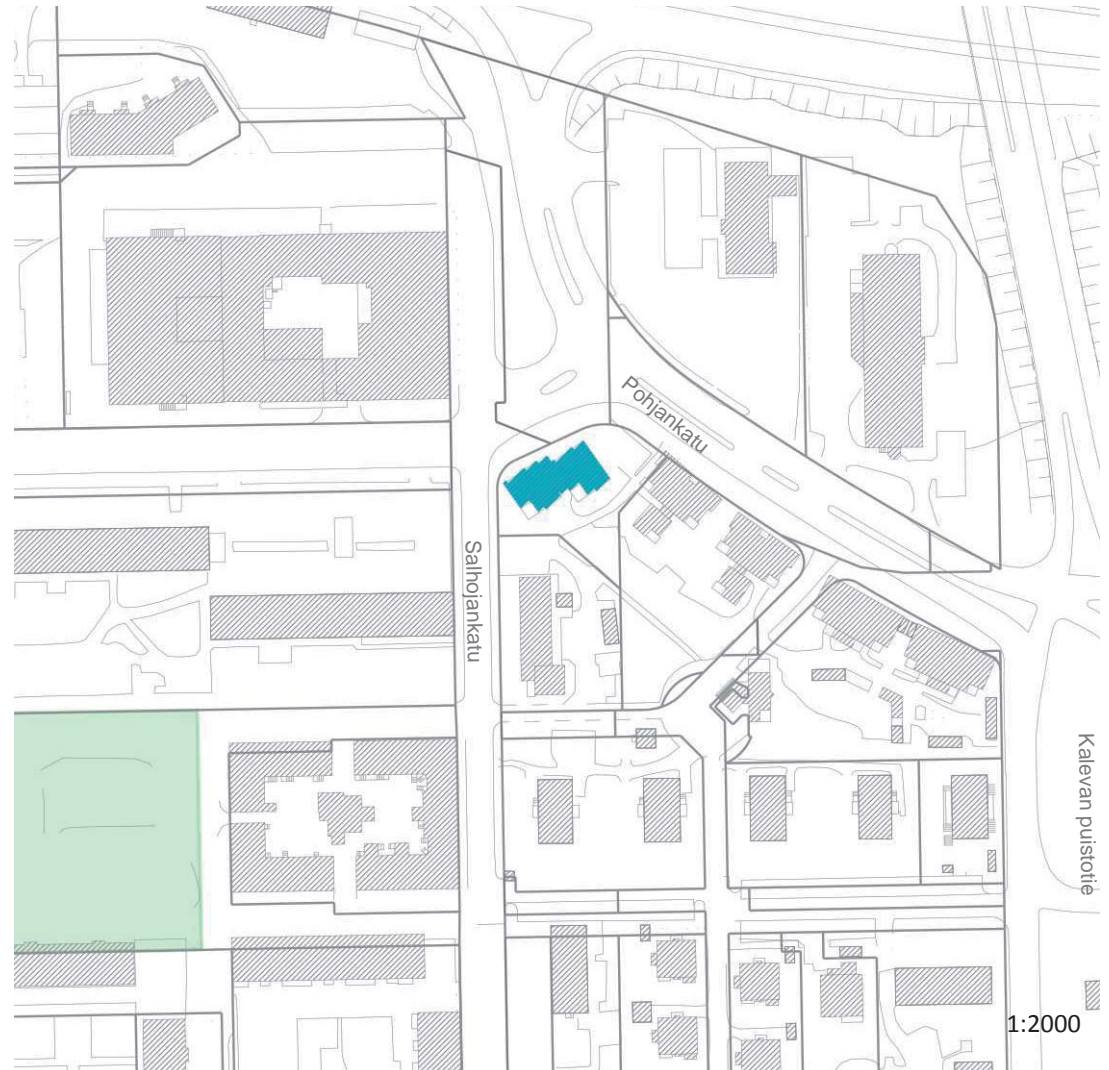
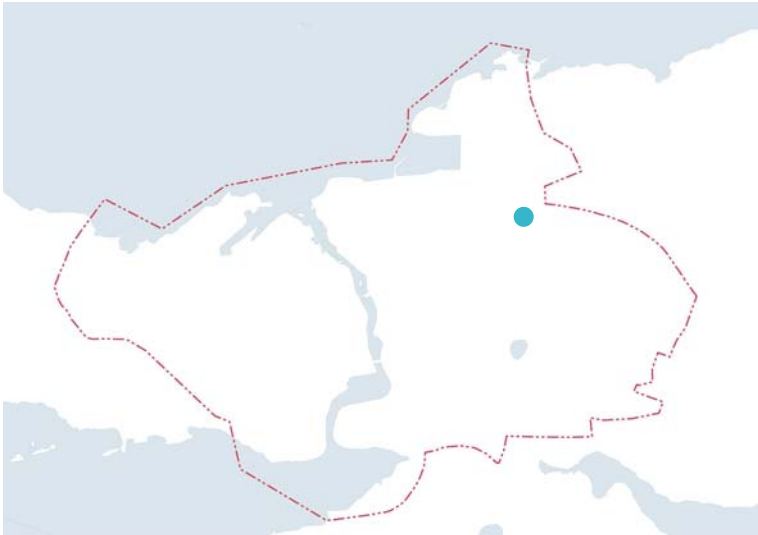

Nro 4. As. Oy Terästämmela

Valintaperuste: Arkkitehtuuriltaan omaleimainen, postmodernistinen, rakennustekniikaltaan urauurtava asuinrakennus Suomessa

Rakennusvuosi: 1990. **Suunnittelija:** Mikko Kaira

Sijaintitiedot: Salhojankatu 3, Pohjolankatu 30 (Tammela A XV, 115-344-3)

Nro 4. As. Oy Terästammela

Terästaloksi kutsuttu asunto-osakeyhtiö Terästammela valmistui vuoden 1990 asuntomessuille ja se edustaa poikkeuksellisen kokeilevaa asuntorakentamista. Lähtökohtana oli teräksen käyttö asuntorakentamisessa, ja talosta tulikin Suomen ensimmäinen teräsrakenteinen asuinkerrostalo. Talo palkittiin messujen jälkeen Suomessa ja Euroopassa Vuoden teräsrakenne -palkinnoilla.

Rakennus muodostuu kahdesta lasiseinän ympärille asetetusta teräksisestä asuintornista, joissa on kerrosta kohden vain yksi asunto. Asunnoilla ei näin ollen ole lainkaan seinänaapureita. Rakennuksen julkisivua rytmittävien yksityiskohtien teknisyyttä ja futuristisuutta ovat nykyisin tarkasteltuna jopa humoristisia.

Terästalo on voimakas alueellinen dominantti poikkeuksellisen muodonantonsa, materiaaliensa ja hallitsevan sijaintinsa ansiosta. Se sijaitsee kolmiomaisen korttelin kärjessä näkyvällä paikalla monien liikennereittien päätteenä. Asuntomessujen puhutuimmaksi kohteeksi muodostuneen talon ei ollutkaan tarkoitus sopeutua Puu-Tammelan arvokkaaseen miljööseen, vaan nousta esiin maamerkinä. Sellaisena se näyttäytyy edelleen kertoen samalla oman aikansa arvoista ja optimismista.

Rakennuksen suunnittelija Mikko Kaira oli yksi 8studion arkkitehteista. Tamperelaiset arkkitehtipiskelijät Mikko Kaira, Pentti Kareoja, Ilmari Lahdelma, Juha Luoma, Rainer Mahlamäki, Petri Pussinen, Markus Seppänen ja Timo Veijonsuo perustivat työhuone 8studion, joka nousi maineeseen 1980-luvulla menestyttyään monissa arkkitehtuurikilpailuissa.

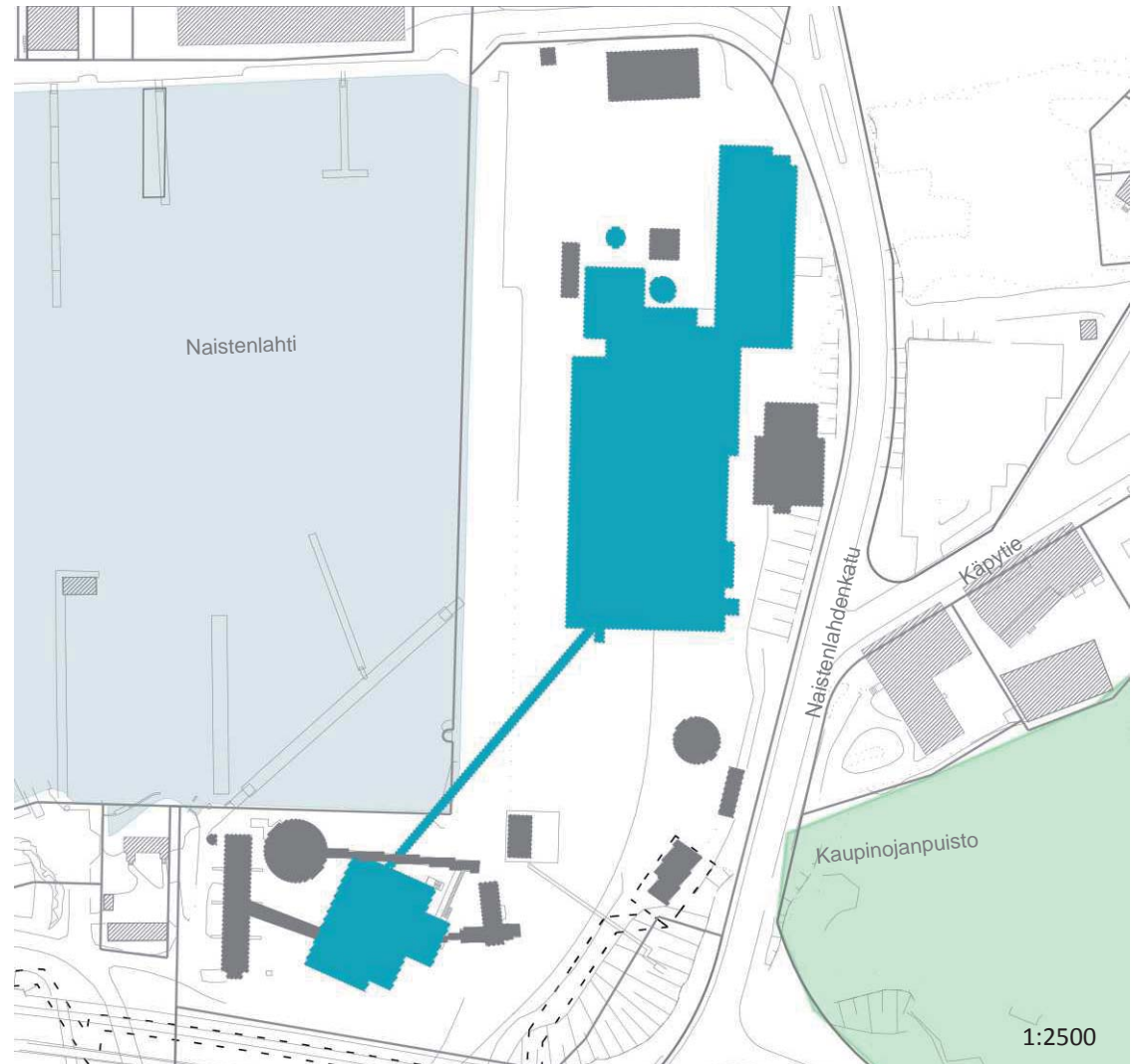

Nro 5. Naistenlahden voimalaitos

Valintaperuste: Lapinniemen uusinta teollista kerrostumaa edustava teollisuusrakennus ja maisemallinen maamerkki

Rakennusvuosi: 1971, 1977. **Suunnittelija:** Tampereen kaupungin arkkitehtiasasto, mm. Arjo Harmes

Sijaintitiedot: Soukanlahdenkatu 4, Rauhaniementie 13 (Tampella IX, 109-145-2)

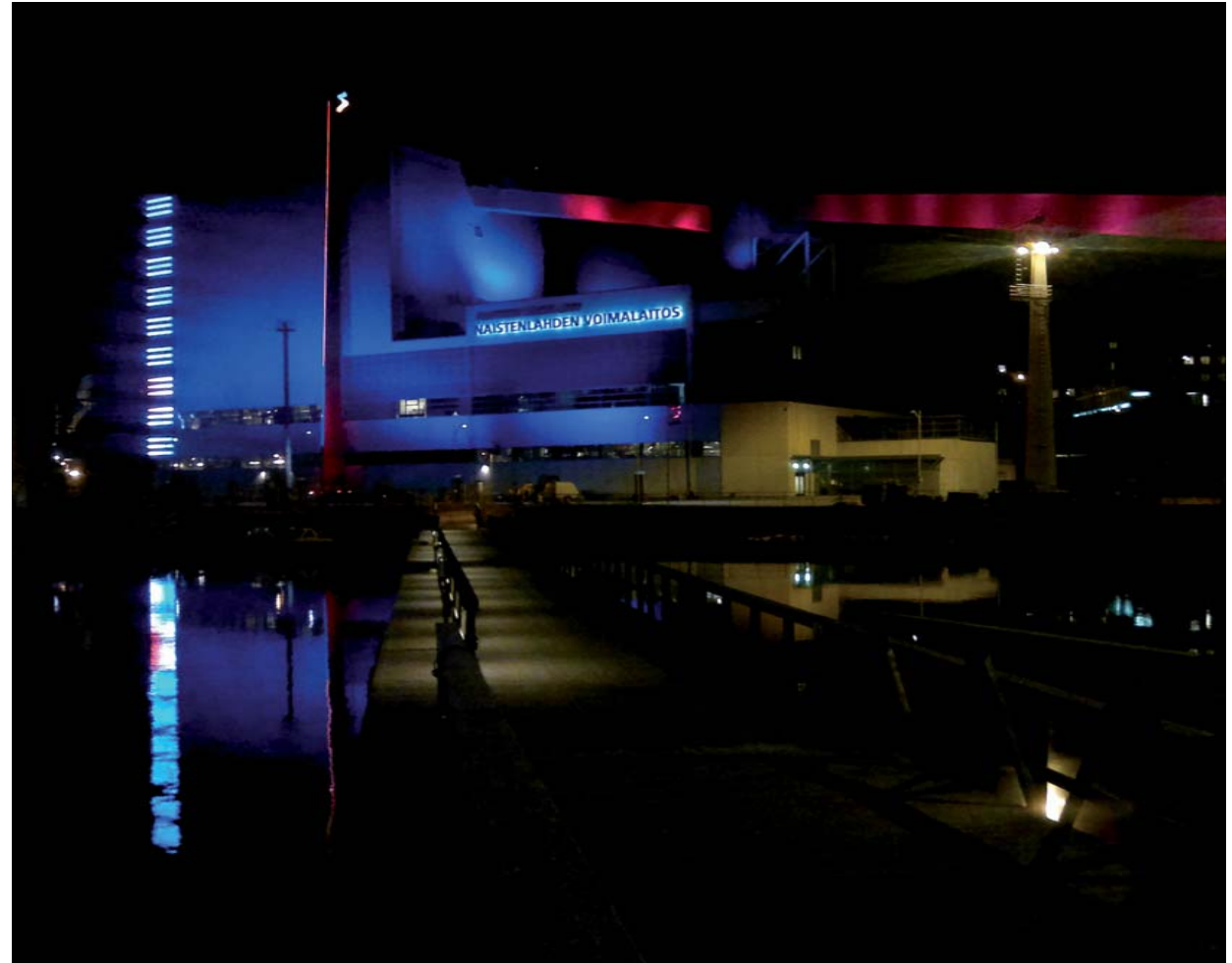

Nro 5. Naistenlahden voimalaitos

Naistenlahden voimalaitos sijaitsee maisemallisesti tärkeällä paikalla Kekkosen tien pohjoispuolella, Näsijärven rannalla. Ilmeeltään se on roheaa teollisuusarkkitehtuuria, joka sopii jo pitkään teollisuuden käytössä olleeseen ympäristöön. Suurena rakennusmassana se muodostaa visuaalisen parin entiselle Lapinniemen puuvillatehtaalle. Aikaisemmin paikalla oli teollisuus- ja satamatoimintoja, joilla oli rautatieyhteys.

Kaupunginvaltuusto päätti 1969 Naistenlahden ykkösyksikön rakentamisesta ja voimalaitos saatiin käyttöön joulukuussa 1971. Naistenlahti 2 otettiin virallisesti käyttöön 1977.

Naistenlahden voimalaitoksen maamerkki-statusta on viime vuosien ajan korostettu VALOA design Oy:n suunnittelemana ja kansainvälisestikin palkitulla julkisivuvalaistuksella.

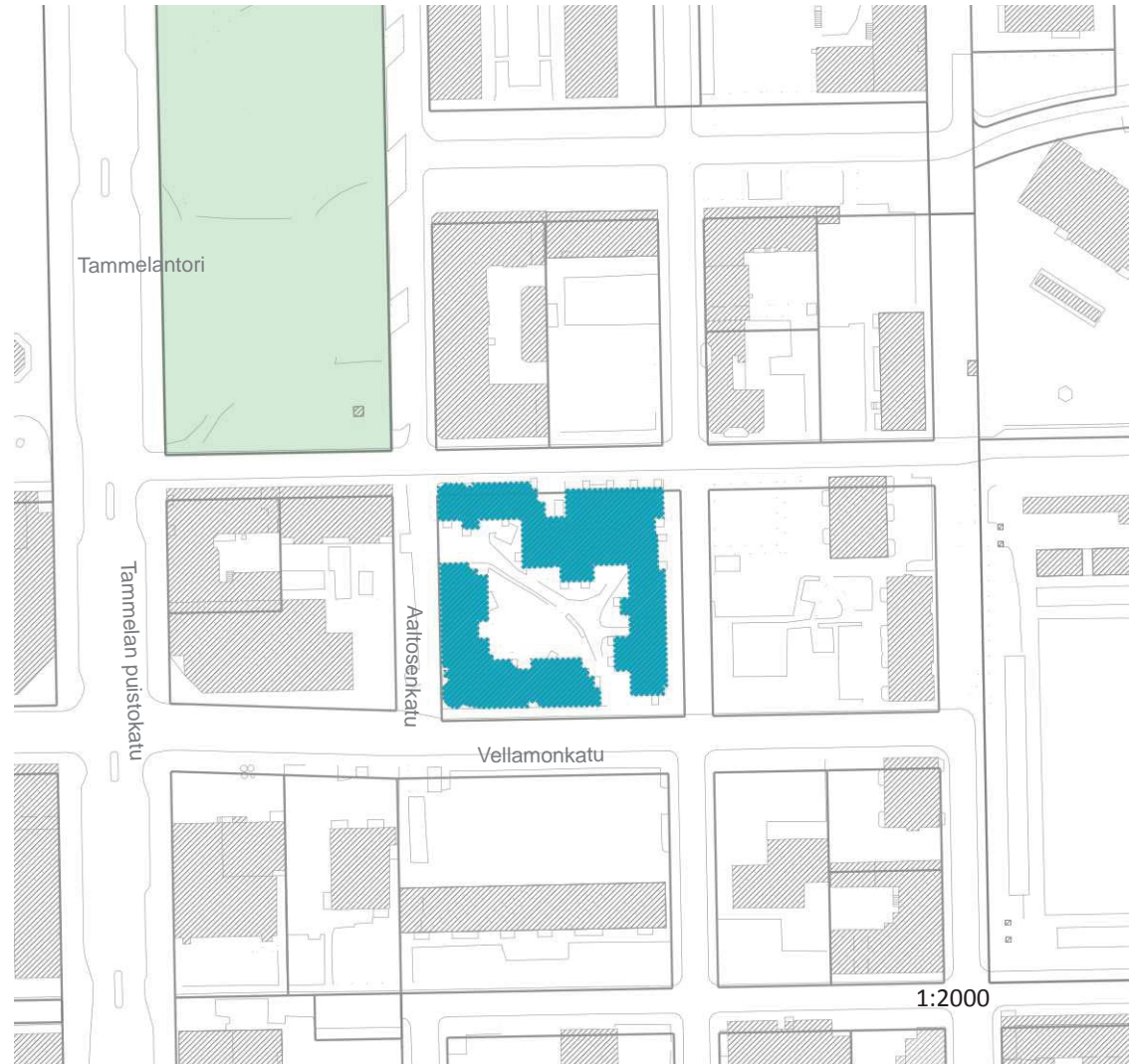
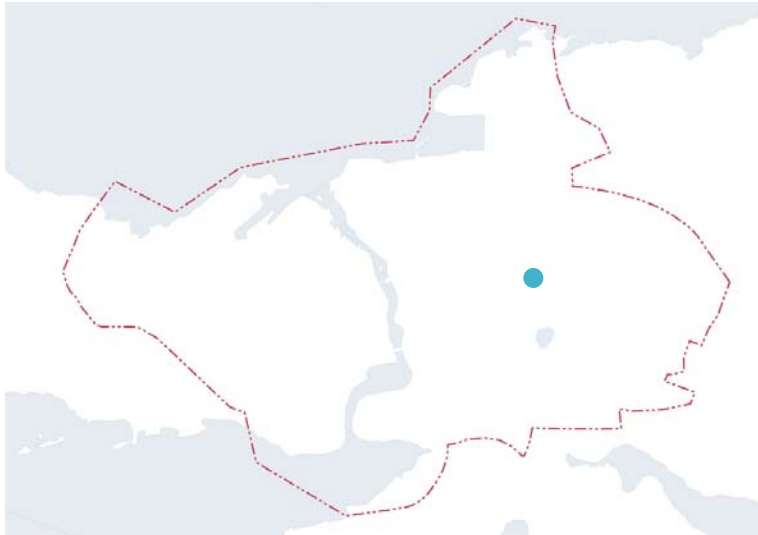

Nro 6. Vellamon kortteli

Valintaperuste: Edustava postmodernistinen korttelikokonaisuus

Rakennusvuosi: 1990. **Suunnittelijat:** 8studio, Juha Luoma (päiväkoti), Rainer Mahlamäki

Sijaintitiedot: Ilmarinkatu 16, Vellamonkatu 15, Mäkipääankatu 38, Aaltosenkatu 37 (Tammela B XVI, 116-289-2)

Nro 6. Vellamon kortteli

Vellamonkotien kortteli sijaitsee Tammelan kaupunginosassa osoitteessa Vellamonkatu 15 - 17. Se sisältää eläkeläisten asuntoja sekä kaupungin päiväkodin ja muita julkisia palvelutiloja. Vellamon kortteli valmistui Tampereen vuoden 1990 asuntomessujen ns. asiantuntijakohteeksi esittelemään vanhusten asumista.

Tyyliltään korttelin arkkitehtuuri edustaa postmodernismia, jota ei juuri Tampereen keskustassa näe. Postmodernismille tyypillisesti arkkitehtuuri on aiheiltaan ja materiaaleiltaan vaihtelevaa ja jopa leikkisää. Erityisesti päiväkodin julkisivuissa leikitellään geometrisillä peruskappaleilla, kuutioilla, sylintereillä ja kartioilla sekä pastellisilla sävyillä. Sävy maailma ja massoitteeltaan polveileva umpikorttelimuoto johtavat ajatukset Tammelan purettuihin puukortteleihin, joita tässäkin korttelissa oli vielä 1980-luvulla.

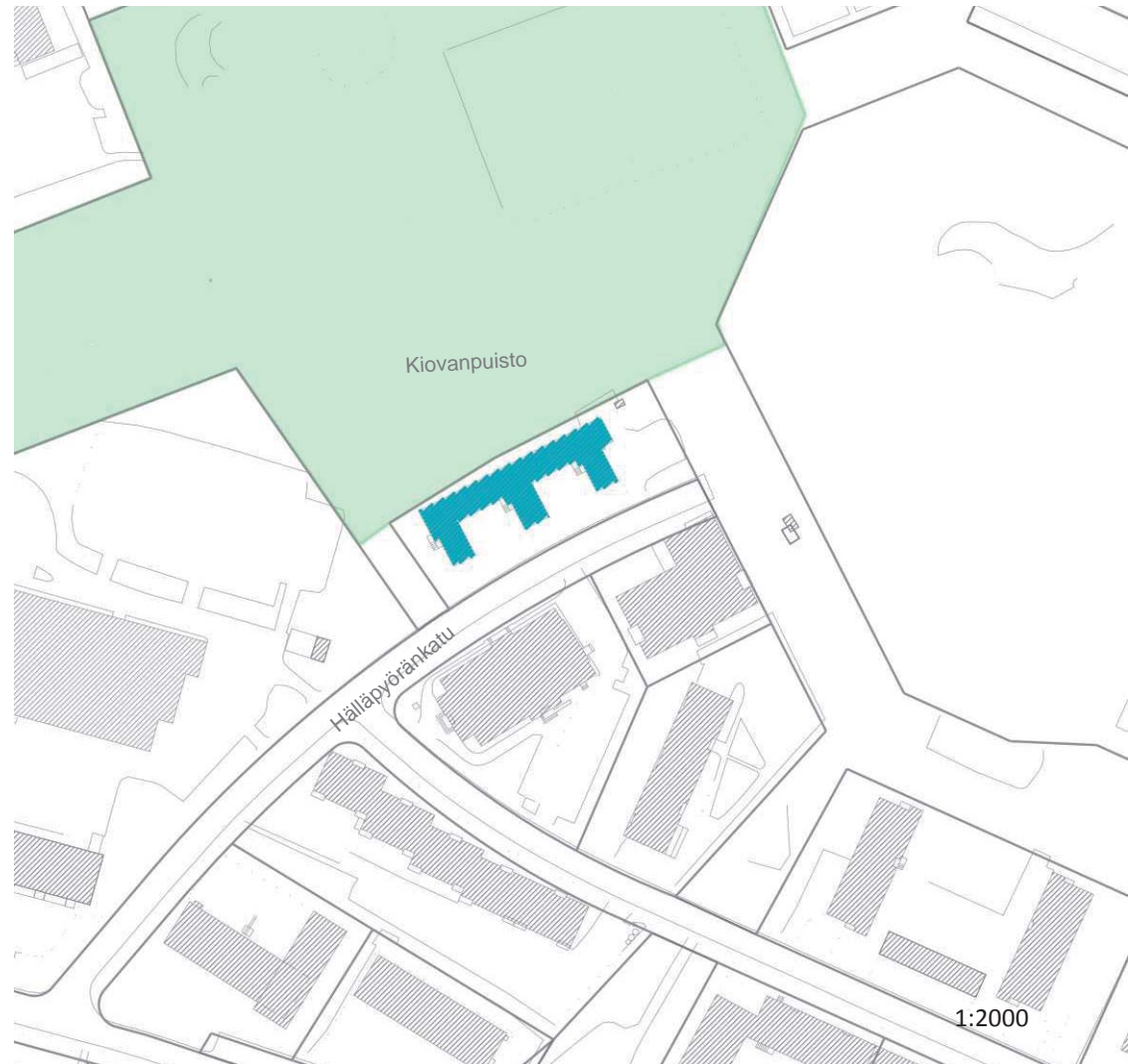
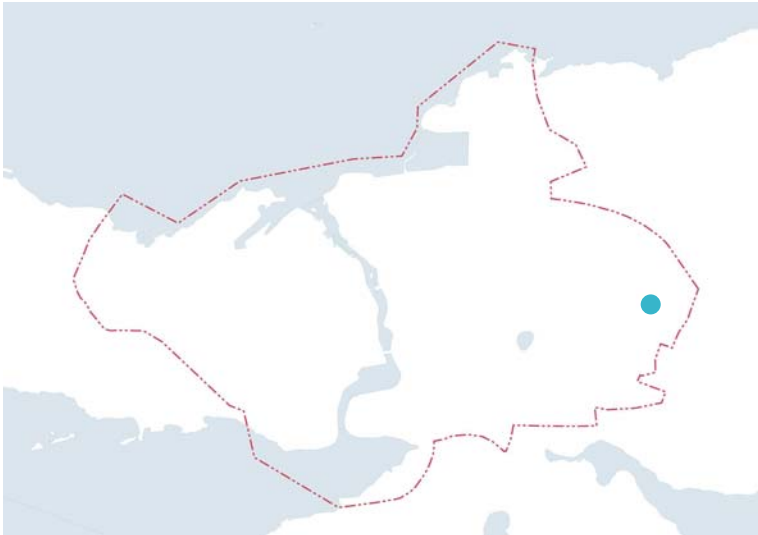
Nro 7. Tampereen ateljeetalo

1 / 2

Valintaperuste: Suomen ensimmäinen Helsingin ulkopuolelle rakennettu kuvataiteilijoille suunniteltu ateljeetalo

Rakennusvuosi: 1961. **Suunnittelija:** Taito Uusitalo ja Olavi Suvitie

Sijaintitiedot: Hälläpyöränkatu 3 (Kaleva, 129-813-1)

Nro 7. Tampereen ateljeetalo

Tampereen Kalevan kaupunginosassa sijaitseva Ateljeetalo on Suomen vanhin Helsingin ulkopuolelle nimenomaan kuvataiteilijoiden tilatarpeita varten rakennettu kiinteistö. Tampereen Ateljeetalo valmistui vuonna 1961. Talon omistavat Tampereen Taiteilijaseura ja Tampereen kaupunki yhdessä. Rakennuksessa on kymmenen ateljeeta, joista kuudessa on erillinen asunto. Ateljeet avautuvat suurien ikkunoiden kautta Kiovanpuistoon.

Perusratkaisultaan Tampereen ateljeetalo on kaksikerroksinen kerrostalo, ja vain muutamista asunnoista on suora yhteys pihalle. Yläkerran asunnoissa ateljeet ja asuintilat ovat keskenään samassa tasossa, alakerrassa ateljeet ovat puoli kerrosta asuinhuoneita alempana.

Tampereen ateljeetalon suunnittelivat arkkitehdit Olavi Suvitie ja Taito Uusitalo. He suunnittelivat yhteisessä toimistossaan kasvavaa Tamperetta 1960-luvulta 1980-luvulle. Ateljeetalo kuuluu Suvitien ja Uusitalon uran alkuvaiheeseen.

Rakennus on massoittelultaan ja materiaaleiltaan selkeästi 1950-lukulaista pehmeää funktionalismia. Rakennuksen arkkitehtuurissa on nähty Aulis Blomstedtin Tapiolaan suunnitteleman ateljeerivitalon vaikutus.

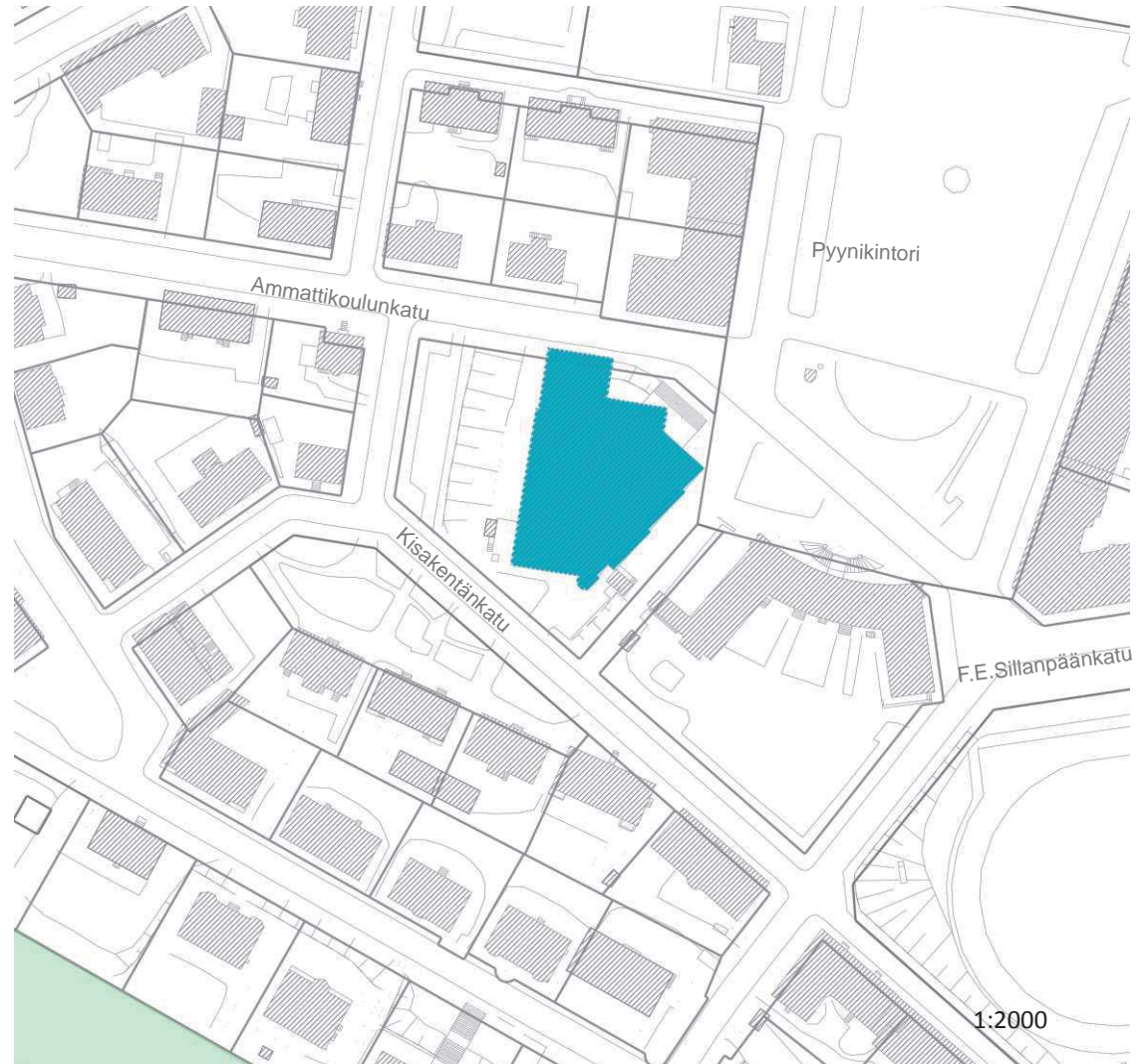
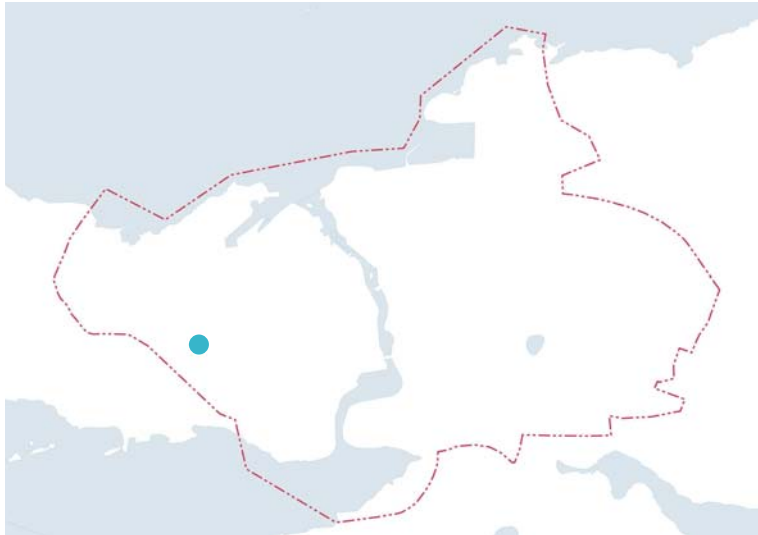

Nro 8. Tampereen konservatorio

Valintaperuste: Kaupunkikuvalliselta sovitukseltaan taidokas täydennysrakennus arvokkaalla paikalla

Rakennusvuosi: 1975. **Suunnittelijat:** Tampereen kaupungin arkkitehtitoimisto, Teuvo Viitanen / laajennus: Matti Lindberg

Sijaintitiedot: Osoite: F.E. Sillanpäänkatu 9 (Pyynikinrinne VII, 107-115-1)

Nro 8. Tampereen konservatorio

Tampereen konservatorion rakennus on tyylikäs täydennysrakennus arvokkaalla paikalla, Pyyrikintorin laidalla. Tamperelaiseen tapaan täydennysrakennuksen julkisivumateriaaliksi on valittu punatiili, vaikkei se Pyyrikintorin kontekstissa olekaan erityisen luonteva tai paikan hengestä ponnistava vaihtoehto.

Suuri sisäänkäyntiportaikko ilmentää ulospäin julkisen kulttuurilaitoksen tuntua ja tuo sukulaisuutta naapurissa sijaitsevaan Tampereen lyseon monumentaaliseen portaikkoon. Konservatorion ilme on kuitenkin naapuriinsa nähden ilmeisen alisteinen: se sijoittuu vaatimattomasti torin nurkkaan ja jopa sen julkisivu kovertuu torin ääri viivoja myötäillen. Tumma ja matala massa sekä kasvillisuuden peittämä julkisivu ilmentävät niin ikään suunnittelijoiden nöyrää suhdetta arvokkaaseen ympäristöön.

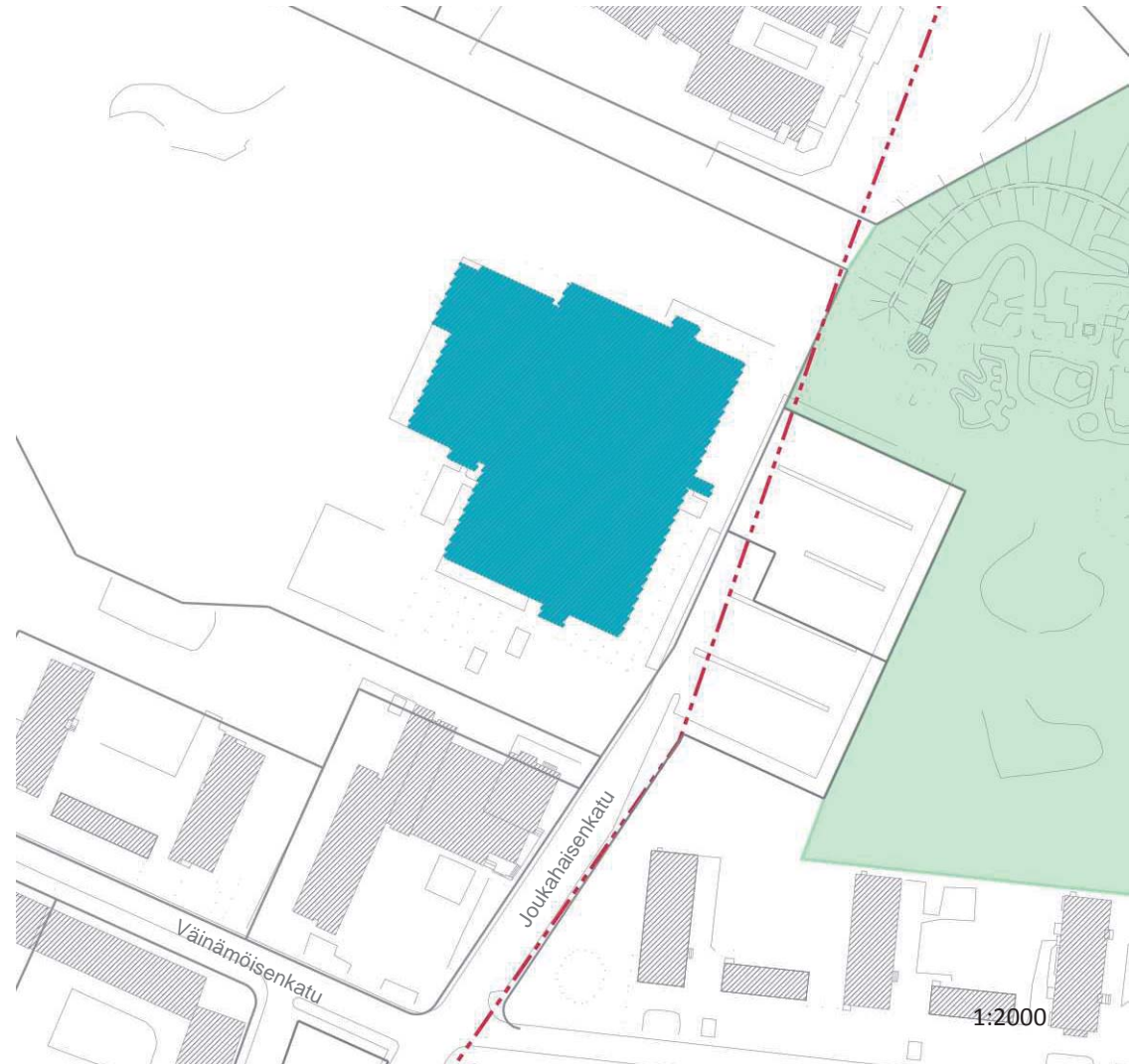
Nro 9. Kalevan uimahalli

1 / 2

Valintaperuste: Ympäröivään puistoon visuaalisesti ja toiminnallisesti liittyvä rakennus ja maineikkaiden arkkitehtien nuoruuden työ

Rakennusvuosi: 1980, 2007. **Suunnittelijat:** Katras (Pekka Helin, Matti Nurmela, Kari Raimoranta, Tuomo Siitonen, Jyrki Tasa) laajennus: Eero Lahti

Sijaintitiedot: Joukahaisenkatu 7 (Kaleva, 129-824-2)

Nro 9. Kalevan uimahalli

Tampereen Uintikeskus valmistui vuonna 1979 ja se on suurin Tampereen uimahalleista. Tilaratkaisu perustuu osin 1972 järjestetyn yleisen arkkitehtuurikilpailun voittaneeseen ehdotukseen, jonka suunnitteli arkkitehtitoimisto Katras. Katraan perustivat otaniemeläiset arkkitehtipiskelijät Pekka Helin, Matti Nurmela, Kari Raimoranta, Tuomo Siitonen ja Jyrki Tasa 1960-70-lukujen taitteessa, ja jonka jäsenet ovat kaikki edelleen suomalaisen arkkitehtuurin tunnettuja ja arvostettuja nimiä.

Uintikeskuksessa on yksi 50 metrin kahdeksanratainen allas, joka voidaan jakaa kahteen erilliseen altaaseen. Lisäksi hallissa on opetusallas ja lastenallas. Allasosaston sisätilat avautuvat suurten lasiseinien kautta Kalevan keskuspuistoon.

Uimahallin vanhan osan julkisivumateriaalina on ajan hengen mukaisesti ja tamperelaisuutta tulkiten punatiilimäinen klinkkeri. Nurkkien pyörytyksissä on Hervannasta tuttua pietilämäisyyttä.

Uintikeskuksen tyylikäs ja ajanmukainen laajennus otettiin käyttöön kesällä 2007. Se toistaa alkuperäisen rakennuksen sävy maailmaa 2000-luvun materiaalivalinnoilla ja muotokielellä päivitettyinä. Laajennuksen suunnitteli Eero Lahti.

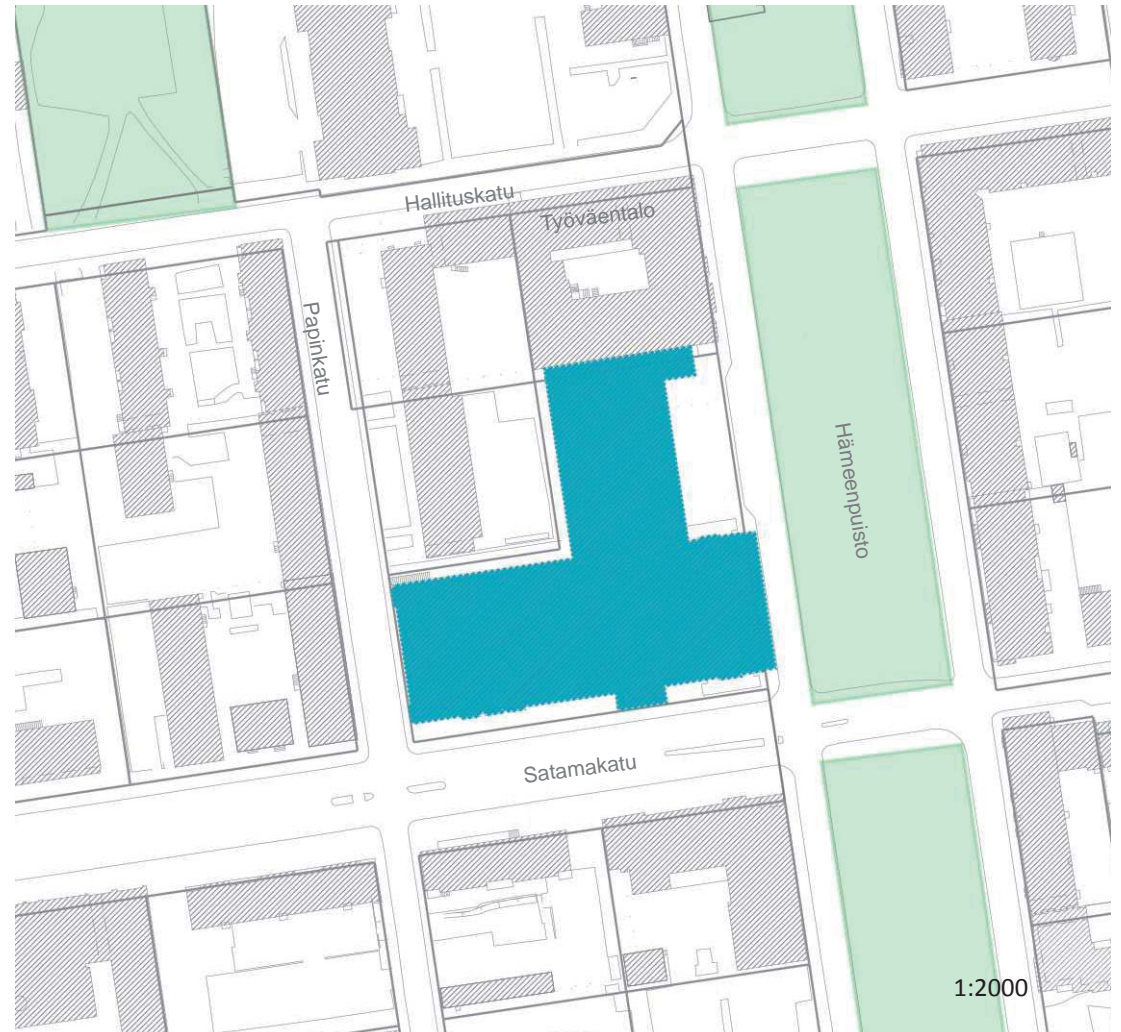
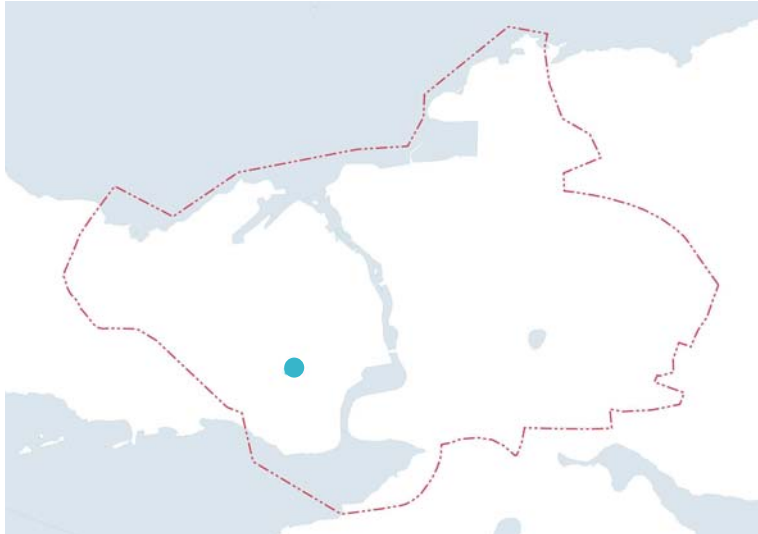
Kuva: Tampereen kaupunki, rakennusvalvonta

Nro 10. Tampereen Työväen Teatteri

Valintaperuste: Mainekkaiden suunnittelijoiden monumentaalinen kulttuurirakennus

Rakennusvuosi: 1985. **Suunnittelijat:** Marjatta Jaatinen, Matti Jaatinen

Sijaintitiedot: Hämeenpuisto 32 (Kaakinmaa VI, 106-87-11)

Nro 10. Tampereen Työväen Teatteri

2 / 2

Työväenteatteri sijaitsee Hämeenpuiston länsilaidalla samassa korttelissa työväentalon (mm. Heikki Kaartinen 1909, Bertel Strömmer 1929) kanssa. Kutsukilpailu uudesta teatterirakennuksesta järjestettiin vuonna 1974. Toteutuksen pohjaksi valittiin Marjatta ja Martti Jaatisen laatima ehdotus.

Punatiilisessä teatterirakennuksessa on tamperelaiseen rakennusperintöön ja työläismenneisyyteen viittaavaa teollisuusrakennusmaista massiivisuutta. Myös julkisivumateriaali lienee kosken partaalta lainattu. Suhde naapuruston vaaleaan jugendiin ja klassismiin on raju, ja kontrastisuutta on edelleen korostettu poikkeamalla katujulkisivun linjasta.

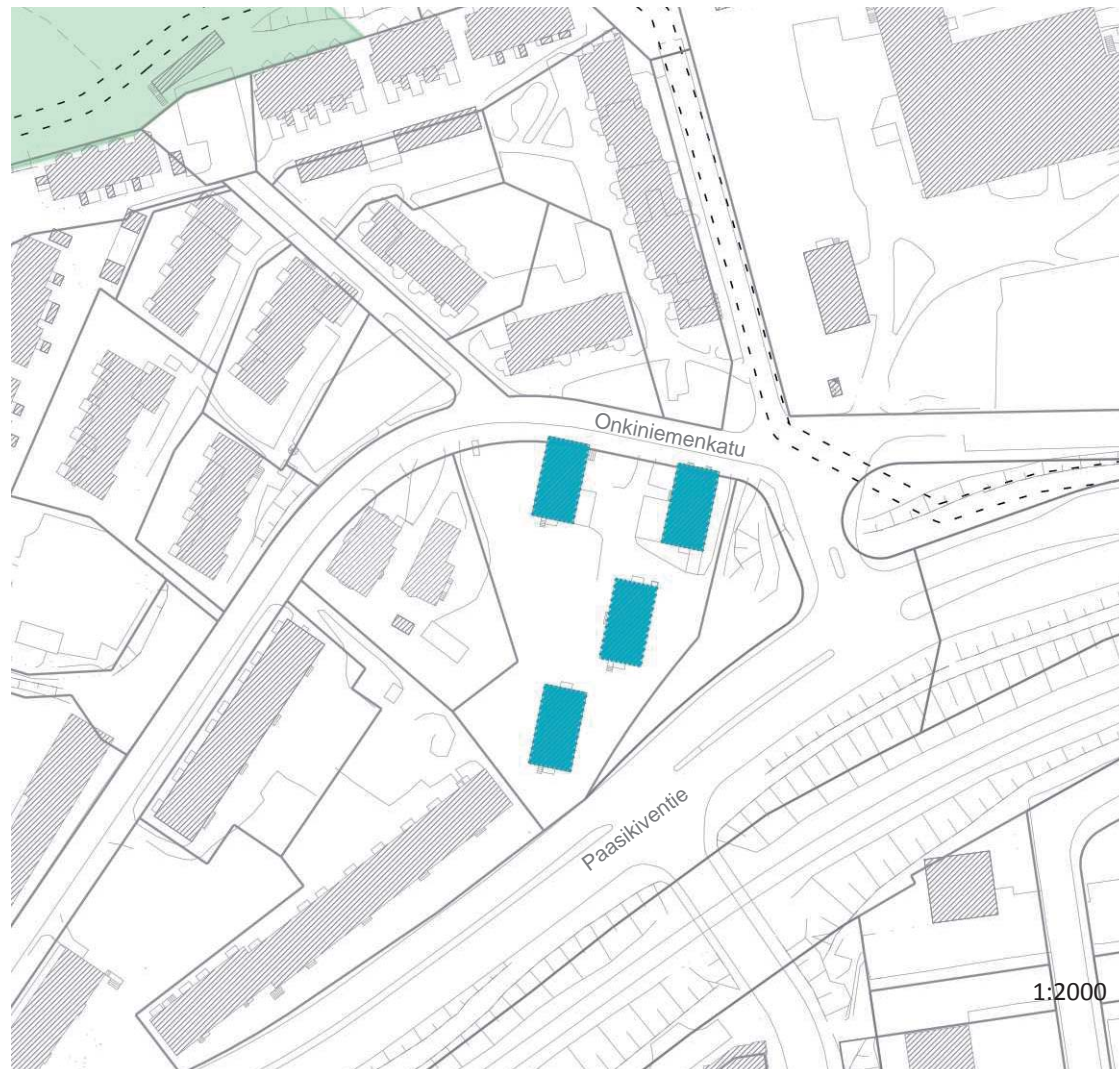
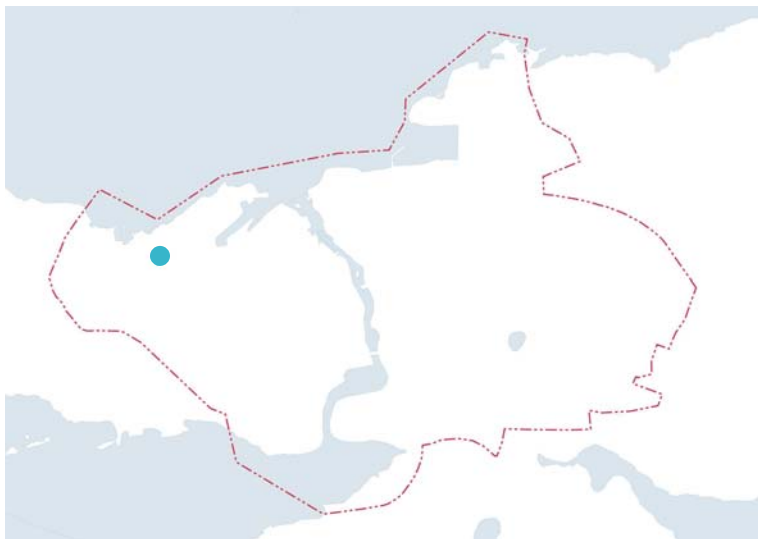

Nro 11. As. Oy Näsikartano

Valintaperuste: Aikansa asuntoarkkitehtuuria hyvin edustava 1950-luvun kortteli

Rakennusvuosi: 1954. **Suunnittelija:** Veikko Kallio

Sijaintitiedot: Onkiniemenkatu 1-3, Paasikiventie 6 (Särkänniemi VIII, 108-800-30)

Nro 11. As. Oy Näsikartano

Suomen Trikoon Onkiniemen ja Onkiniemenkadun alkupään korttelit valmistuivat pitkälti samaan aikaan 1950-luvun puolivälissä. Näsikartanon neljä pienkerrostaloa muodostavat viehättävän korttelin Onkiniemen alueen laidalle. Arkkitehtuurissa ja rakennusten sijoittelussa on suomalaiselle, sodanjälkeiselle arkkitehtuurille tyypillistä maanläheistä ja kevyesti romantisoivaa otetta, jota mm. luonnonkivi- ja tiilikoristelut edustavat. Luonnonläheisyyttä voimistaa viehättävä, mäntyjä kasvava korttelipiha.

Naapuritontille valmistui 1950-luvulla Haarlan perheen omakotitalo ja on tyyliltään samanhenkinen Näsikartanon kanssa. Se toimii nykyään osana Onkiniemikoditvammaisasuntokeskusta.

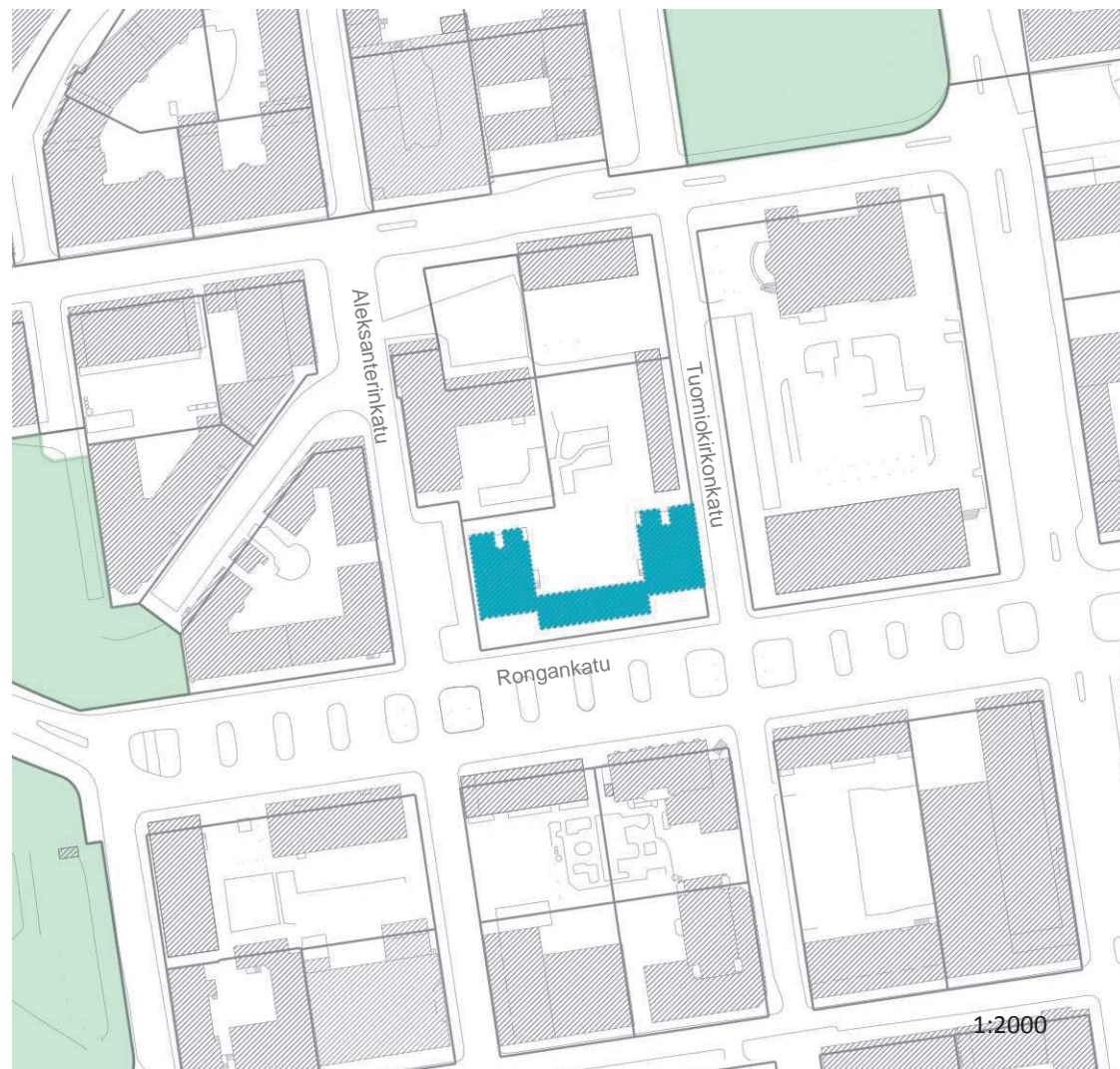
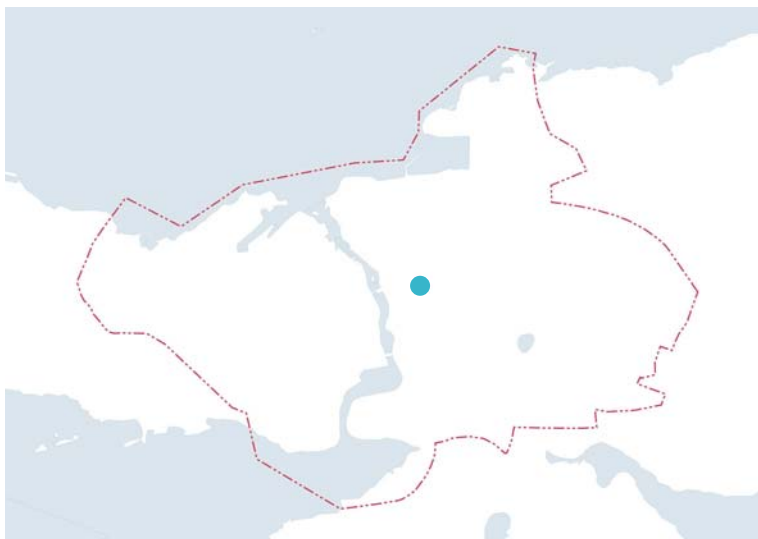

Nro 12. As. Oy Rongan tornit

Valintaperuste: Tyylipuhdas 1960-luvun asuin- ja liikerakennusten kokonaisuus

Rakennusvuosi: 1961. **Suunnittelija:** Arkkitehtitoimisto Vahtera & Heino

Sijaintitiedot: Rongankatu 5, Rongankatu 7, Aleksanterinkatu 17 (Kyttälä A XI 111-170-1)

Nro 12. As. Oy Rongan tornit

Rongankatu 5-7 muodostaa edustavan 1960-lukuisen rakennuskokonaisuuden puistokadun varrelle. Kokonaisuus koostuu kahdesta pelkistetyistä 11-kerroksisesta tornitalosta ja niiden välisestä matalasta liikerakennuksesta. Vaaleissa torneissa on nauhamaiset ikkunarivistöt ja massaan upotetut parvekkeet. Ikkunaton ullakkokerros muodostaa korkean, selkeälinjaisen otsan. Hienostunut yksityiskohta muuten aukottomissa pohjoispuolen julkisivuissa on pystysuuntainen ura, johon tuuletusparvekkeet sijoittuvat.

Arkkitehtitoimisto Vahtera & Heino on suunnitellut Tampereelle myös mm. Peltolammin kaupunginosan kaavaratkaisun ja rakennukset yhteistyössä kaupungin asemakaavaosaston kanssa.

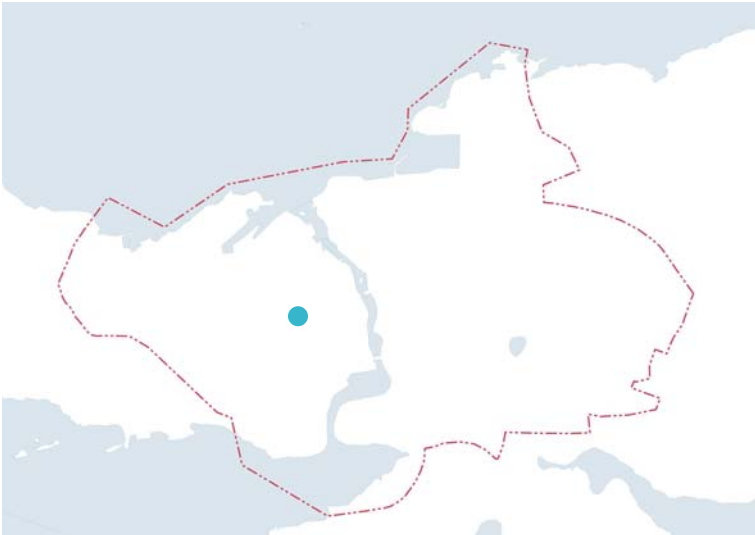
Nro 13. Puutarhakadun liiketalo

1 / 2

Valintaperuste: Tunnettujen arkkitehtien suunnittelema liikerakennus

Rakennusvuosi: 1968. **Suunnittelijat:** Heikki ja Kaija Siren

Sijaintitiedot: Puutarhakatu 21, Näsilinnankatu 22 (Tammerkoski II, 102-16-3)

Nro 13. Puutarhakadun liiketalo

Puutarhakadun liiketalo (Liiketalo Tampereen keskus) on maineikkaan arkkitehtiparisunnan Heikki ja Kaija Sirénin suunnittelema. Liiketalon silmiinpistävimät ominaisuudet, nauhaikkunat ja pelkistetty geometrinen muodonanto ovat tyypillisiä aikakauden arkkitehtuurielementtejä.

Rakennuksen nurkkaa on kevennetty kahden alimman kerroksen sisäänvedolla. Julkisivun tumma klinkkeri on yllättävä ratkaisu ja poikkeaa huomattavasti naapuritalojen ilmeestä. Kontrastinen suhde ympäristöön lieneekin tarkoituksenmukaista.

Sirénien muita toteutettuja töitä Tampereella ovat STS:n (Suomen työväen säästöpankki 1965) talo Aleksis Kiven kadulla sekä Finlaysonin tehtaan laajennuksen julkisivuratkaisu (1959) Satakunnan sillan tuntumassa.

Teollisuuskaupungin rakennusperintö lienee vaikuttanut myös Puutarhakadun liiketalon arkkitehtoniseen ilmeeseen. Klinkkeripinnan voi nähdä tulkintana tummuneesta punatiilifasadista ja rakennuksen polveilevan massan vaihteittain rakentuneesta tehdaskompleksista.

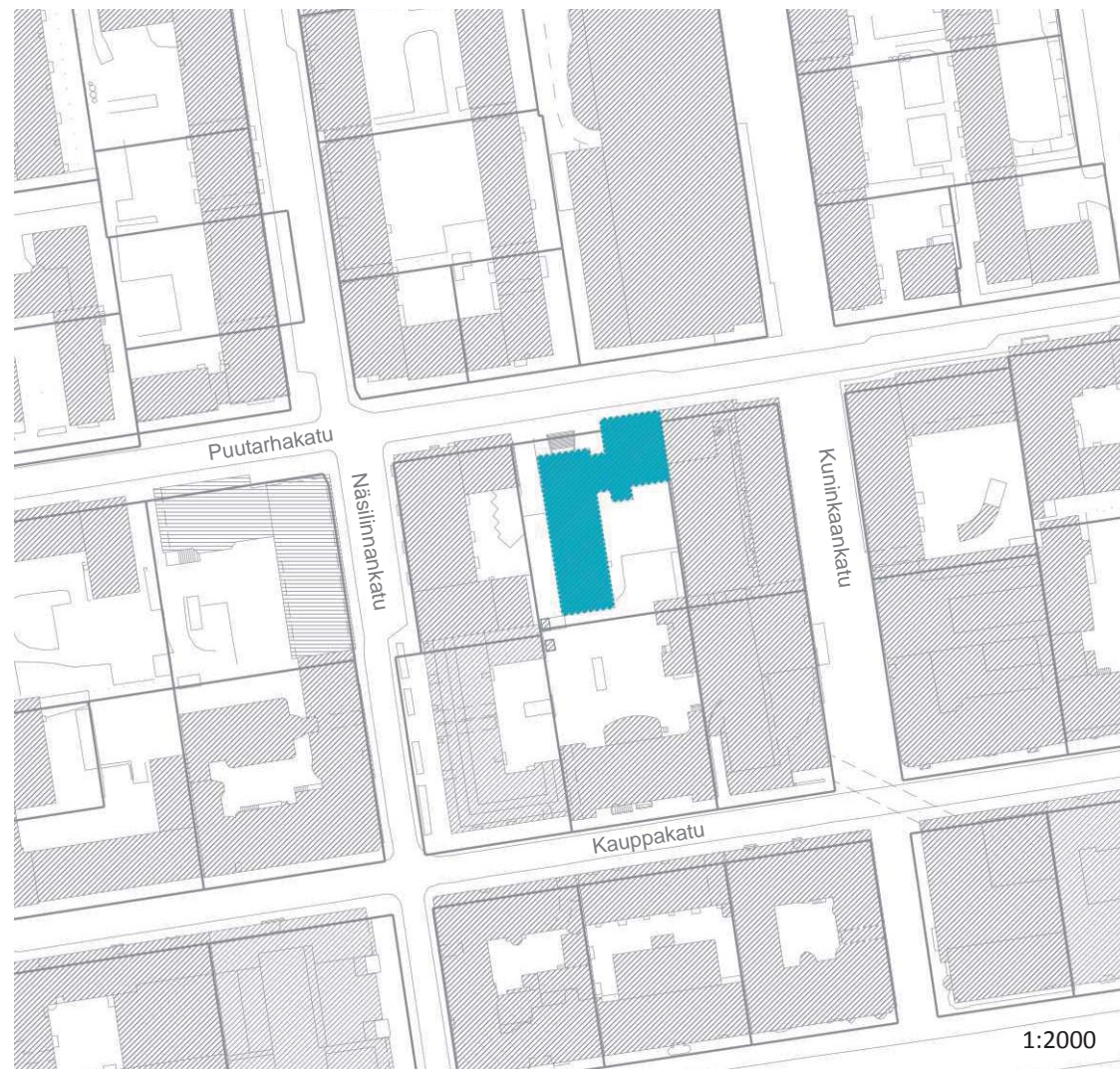
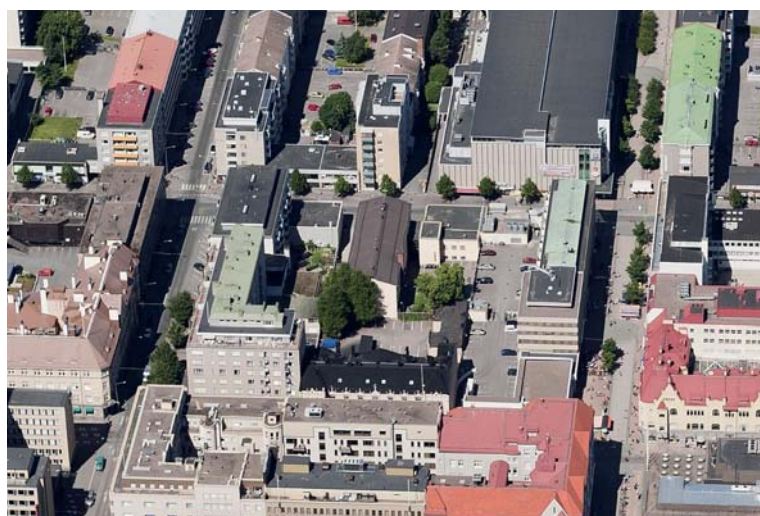
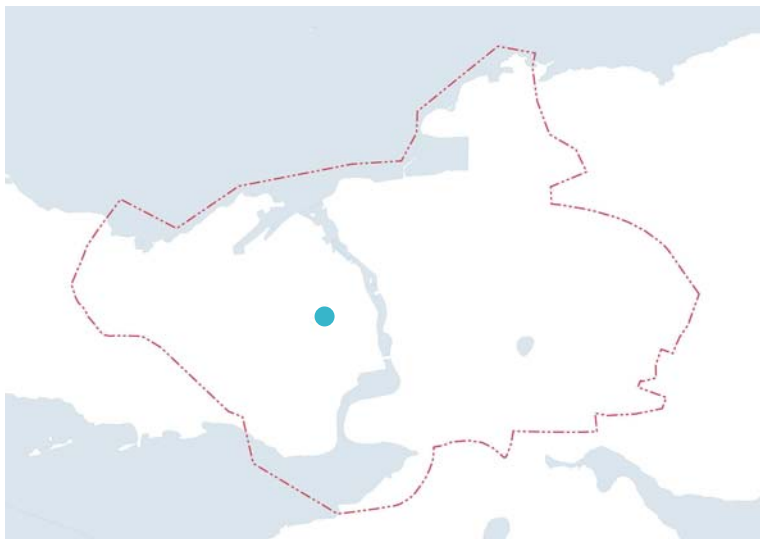

Nro 14. Tampereen vapaakirkko

Valintaperuste: Tunnetun suunnittelijan kaupunkikuvaa poikkeuksellisella arkkitehtuurilalan rikastuttava rakennuspari

Rakennusvuosi: 1954. **Suunnittelija:** Bertel Strömmer

Sijaintitiedot: Puutarhakatu 17 (Tammerkoski II, 102-13-3)

Nro 14. Tampereen vapaakirkko

Tampereen Vapaakirkko on kaupungin Vapaakirkkoseurakunnan kirkko. Vapaaseurankunta aloitti toimintansa Tampereella vuonna 1884. Uskonnolliseksi yhdyskunnaksi Suomen vapaakirkko järjestäytyi vuonna 1923. Tampereella kirkko toimi alkuaikoina Tampereen saarnaajakoulun ohessa, mutta vuodesta 1954 eteenpäin omissa tiloissaan Puutarhakadun varrella.

Kirkon ja siihen liittyvän kaksikerroksisen liikerakennuksen on suunnitellut Bertel Strömmer. Rakennuspari tuo kaupunkikuvaan miellyttävää ja omaleimaista pienipiirteisyyttä. Niiden keskinäinen sijoittuminen muodostaa kirkon edustalle pienen sisäänkäyntiaukion.

Veneen keulan muotoinen tai goottilaista kaarta muistuttava sisäänkäynti on huomattava arkkitehtoninen elementti massoiteltultaan melko tavanomaisen kirkkorakennuksen julkisivussa. Julkisivun vaikuttavuutta on lisätty vetämällä sitä katulinjasta sisäänpäin noin neljä metriä.

Vastapainoksi kirkkorakennuksen juhlavalle sisäänkäynnille siihen liittyvä liikerakennus on tarkoituksellisen pelkistetty ja matala. Kirkkorakennuksesta poiketen se myös kiinnittyy katulinjaan ja on muotoilultaan selkeän funktionalistinen.

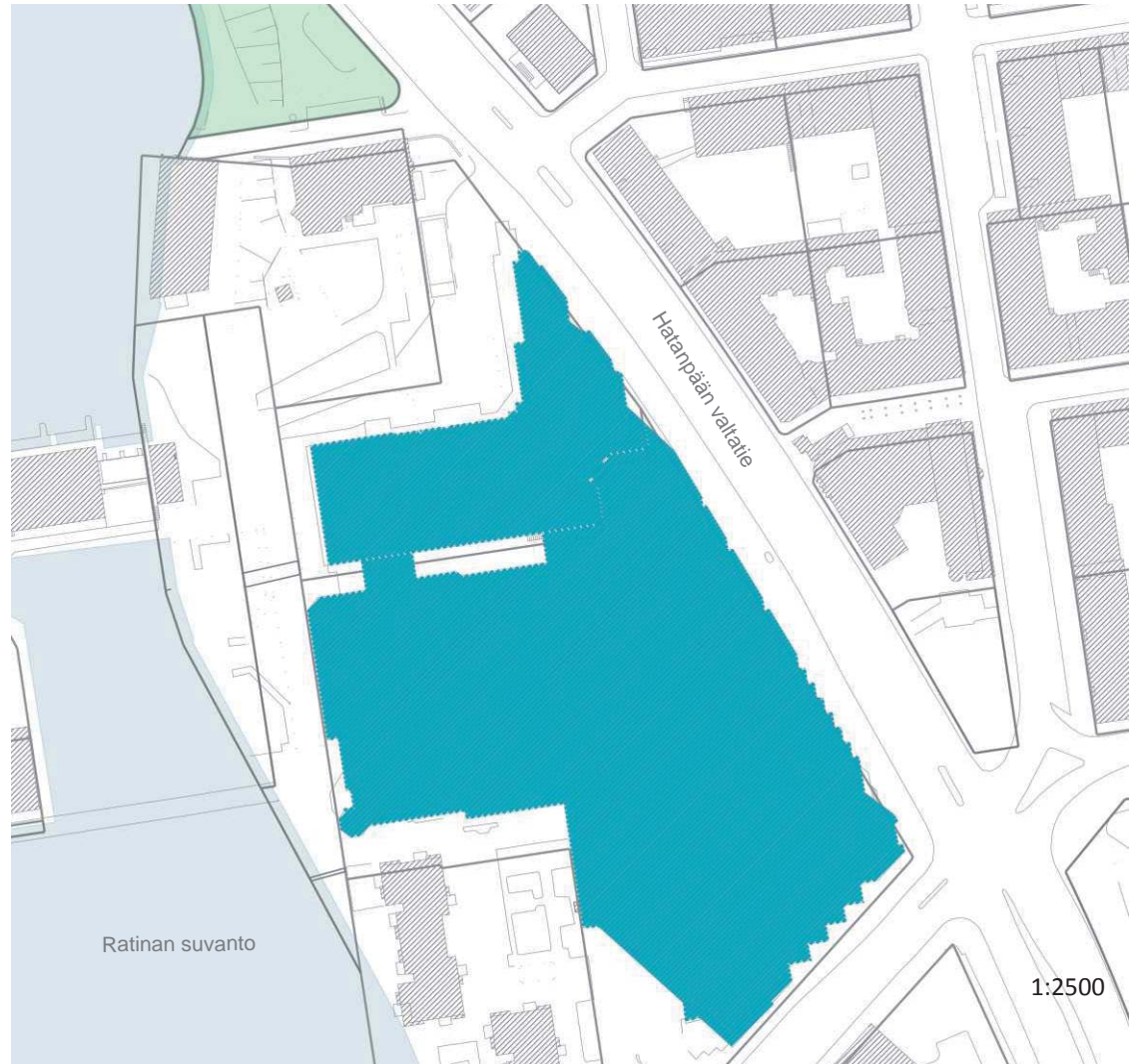
Nro 15. Koskikeskus ja Ilves

1 / 2

Valintaperuste: Kaupunkikuvallisia monumenttirakennuksia ja Suomen ensimmäinen kauppakeskus

Rakennusvuodet: 1986, 1988. **Suunnittelijat:** Maunu Kitunen (hotelli Ilves), Antti Tähtinen (Koskikeskus)

Sijaintitiedot: Hatanpään valtatie 1 (Kyttälä B XII, 112-180-9)

Nro 15. Koskikeskus ja Ilves

Hotelli Ilves ja Koskikeskus sijaitsevat keskeisellä maisemallisella paikalla Tammerkosken ja Hatanpään valtatie välissä. Hotelli Ilves on tärkeä maisemallinen dominantti, näkymän päätte sekä osa kaupunkisilhuettia monista eri suunnista tarkasteltaessa. Hotelli Ilveksen monumentaalisuutta korostetaan talviaikaan värikkäällä julkisivuvalaistuksella.

Koskikeskuksen ja Hotelli Ilveksen paikalla sijaitti vuodesta 1856 vuoteen 1976 Verkatehdas, jonka suojelusta kehkeytyi suomalaisen rakennussuojelun historiaan jäänyt kiista. Lopulta puretun tehtaan tilalle rakennettiin kerrostaloja, hotelli ja kauppakeskus, joiden arkkitehtonisesta laadusta on niin ikään kiistelty. Monille rakennukset edustavat edelleen Verkatehtaan purkamisen aiheuttamaa historiallista ja kaupunkikuvallista menetystä.

Kauppakeskuksena Koskikeskus oli ensimmäisiä oman rakennustyyppinsä edustajia Suomessa. Sen arkkitehtuuri on geometrialla leikittelevää postmodernismia. Koskikeskuksen sisätilojen arkkitehtuuri ja julkisivut ovat kokeneet suuria muutoksia viimeaikaisissa korjauksissa.

